

МЕТОДИ І ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

На сьогодні в більшості країнах світу розроблені ефективні засоби захисту повітряних суден на землі та в польоті від актів незаконного втручання, такі як: прийняття міжнародних конвенцій по боротьбі з терористами; укладання двосторонніх угод про перетинання актам незаконного втручання; розробка національного законодавства по боротьбі з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації; упровадження пакету нормативних документів; що регламентують методи захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання при перевірці пасажирів, вантажів та пошти; удосконалення технічних засобів попередження актів незаконного втручання, створення спеціальних сил безпеки спеціальних сил безпеки для попередження та запобігання актів незаконного втручання. В останні роки з'явилася тенденція підвищення ефективності дій по запобіганню актам незаконного втручання.

Повітряний кодекс України встановлює правові основи діяльності в галузі авіації [1].

Цілеспрямована діяльність світового суспільства з розробки конвенцій в області авіаційної безпеки; апробовані методи попередження і запобігання актам незаконного втручання, що відобразилися в стандартах, практиці і правилах ІКАО, резолюціях ІАТА з авіаційної безпеки сприяли посилення національних законодавств по запобіганню небезпечних для цивільної авіації правопорушень.

Згідно з частиною 2 статті 10 Повітряного кодексу України: з метою забезпечення безпеки цивільної авіації здійснюється комплекс заходів, спрямованих на запобігання виникненню авіаційних подій, шляхом: встановлення необхідного рівня безпеки авіації; здійснення аналізу та визначення існуючого рівня безпеки авіації; проведення планових та позапланових перевірок, інспектування суб'єктів та об'єктів авіаційної діяльності; заборони, скасування, тимчасового припинення або зміни виконання будь-яких видів польотів і авіаційної діяльності у разі виявлення загрози

безпеці авіації або їх невідповідності встановленим стандартам і авіаційним правилам України [1].

26 червня 2019 року Кабінетом Міністрів України була прийнята постанова «Про затвердження Порядку взаємодії Державної авіаційної служби з правоохоронними органами з питань забезпечення безпеки цивільної авіації» у якій зазначено, що Державіаслужба взаємодіятиме з правоохоронними органами у напрямку обміну інформацією щодо суб'єктів авіаційної діяльності, які створили або можуть створити загрозу безпеці польотів, з метою запобігання правопорушенням; надання правоохоронними органами допомоги державним інспекторам у виконанні ними службових обов'язків [2]. Формами взаємодії Державіаслужби з правоохоронними органами визначено взаємне інформування, планування і проведення спільних заходів щодо виявлення, припинення і попередження правопорушень у галузі цивільної авіації, надання допомоги правоохоронними органами державним інспекторам та особам, уповноваженим на проведення перевірок, у виконанні ними службових обов'язків щодо інспектування і перевірок [3].

У пункті 4 частини 4 статті 87 Повітряного кодексу України зазначено, дозволяється застосовувати контроль на безпеку членів екіпажу, пасажирів, ручної поклажі, багажу, вантажу, кур'єрських і поштових відправлень, польотних та аеропортових постачань, бортових припасів, включаючи бортове харчування тощо [1]. Контроль пасажирів, як правило, здійснюється в спеціальній зоні. Згідно з рекомендаціями міжнародних документів застосовується фізичний та вибірковий контроль, а також контроль з використанням технічних та біосенсорних пристроїв. У якості технічних пристроїв контролю використовують рентгенівський інтроскоп для контролю вмісту ручної поклажі та багажу без розкриття; ручний та стаціонарний металодетектор для виявлення зброї.

Важливу роль у забезпеченні авіаційної безпеки відіграє людський фактор. Обладнання контролю та нормативні акти, що регламентують діяльність системи авіаційної безпеки, недостатні для її ефективної роботи з попередження актів незаконного втручання. Допоки спеціалісти системи авіаційної безпеки не будуть мати якісну професійну підготовку, достатній рівень знань нормативно-правових актів, що регулюють авіаційну безпеку, система авіаційної безпеки не зможе забезпечити належний рівень авіаційної безпеки.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2019. 108 с.

2. Про затвердження Порядку взаємодії Державної авіаційної служби з правоохоронними органами з питань забезпечення безпеки цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 черв. 2019 р. № 550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2019-%D0%BF> (дата звернення 18.10.2019).

3. Державіаслужба взаємодіятиме з правоохоронцями для безпеки цивільної авіації. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/187419_derzhavasluzhba-vzamodyatime-z-pravookhorontsyami-dlya-bezpeki-tsivlino-avats (дата звернення 18.10.2019).

УДК 347.82.001(043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., доцент,

Устименко О.О., студент,

Юридичний факультет,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ПОНЯТТЯ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Посилену увагу у сфері права з другої половини ХХ століття займає питання визначення терміну авіаційної безпеки. Але, незважаючи на те, що проблема досить активно дискутувалася у зарубіжній та вітчизняній науці, досить небагато дослідників намагалися дати самостійне наукове визначення авіаційної безпеки та прямо пов'язаних з нею понять. У вітчизняній науці визначення цього терміну майже відсутнє. Необхідно зазначити, що таке нехтування терміном «авіаційна безпека» є досить характерним явищем для міжнародного права, оскільки це поняття жодного разу не було використано у міжнародних конвенціях.

Дефініція авіаційної безпеки наведена в п. 2 ч. 1 ст. 1 Повітряного кодексу України [1]. «Авіаційна безпека – захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів».

Поряд з терміном «авіаційна безпека» у Повітряному кодексі України використовується термін «безпека авіації», який так само прямо не визначається. Це ще більше заплутує, адже необхідно визнати, що поняття «безпека авіації» і «авіаційна безпека», виходячи з аналізу законодавства, не рівні за обсягом, і їх ні в жодному разі не можна ототожнювати. Вживання таких близьких за